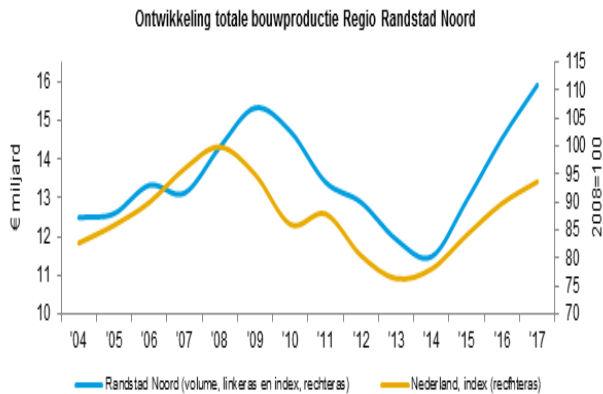

Samen met het EIB brengt Bouwend Nederland op BouwActueel alle relevante economische markt- en bedrijfsvoeringsinformatie voor leden bijeen. De website biedt inzicht in recente ontwikkelingen, prognoses en kengetallen bedrijfsvoering. Dit betreft zowel landelijke informatie als informatie voor de regio. Deze kwartaalrapportage biedt u inzicht in actueel economische ontwikkelingen voor uw regio en deelsector. Meer informatie vindt u op www.bouwendnederland.nl/bouwactueel.

Ontwikkeling bouwproductie

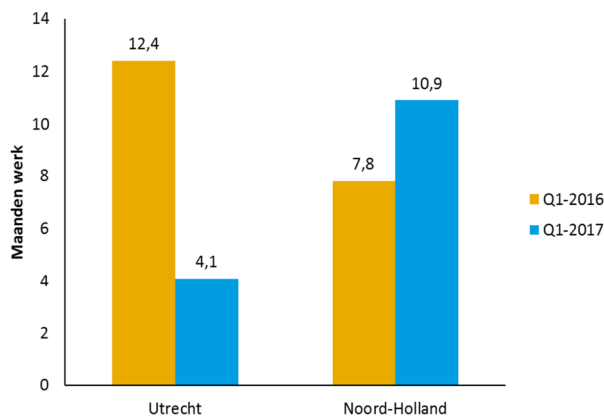

Forse groei bouwproductie

In Randstad Noord neemt de bouwproductie naar verwachting met 9,5% fors toe. Hiermee is het landsdeel koploper als het gaat om productiegroei in de bouw. Het totale bouwvolume komt in 2017 uit op bijna € 16 miljard. In het totale bouwvolume hebben de provincies Utrecht en Noord-Holland een aandeel van bijna een kwart.

(Alle productiebedragen zijn in prijzen van 2015.)

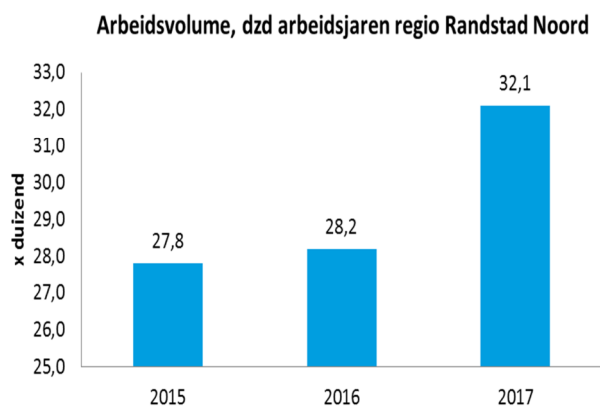
Orderportefeuilles

Grote verschillen in maanden werk

De orderboeken in de provincie Noord-Holland zijn zeer goed gevuld in het eerste kwartaal van 2017, met bijna 11 maanden werk voor de bouwers. Ten opzicht van het eerste kwartaal van 2016 heeft een groei plaatsgevonden van bijna 40%. In Utrecht heeft een omgekeerde trend plaatsgevonden: van een uitzonderlijk hoge werkvoorraad naar een zeer lage. Een daling van meer dan twee derde heeft hier plaatsgevonden.

Ontwikkeling werkgelegenheid

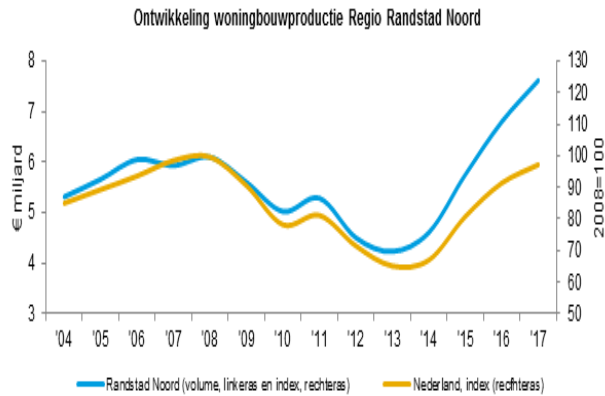
Werkgelegenheid groeit sterk

De gunstige productieontwikkeling gaat zich in 2017 vertalen in de werkgelegenheid in de bouwsector. De arbeidscapaciteit in de regio is met bijna 14% toegenomen. Het totale volume aan arbeidsjaren komt in 2017 uit op 32.100. Dit in tegenstelling tot 2016, waar met eveneens een sterke productiegroei maar 1.000 arbeidsjaren extra aangetrokken werden.

(Het betreft hier de werkgelegenheid van de uitvoerende bouw.)

Ontwikkeling woningbouwproductie

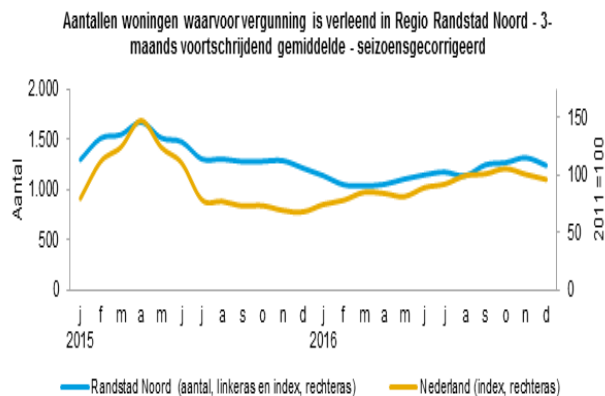

Forse groei woningbouwproductie*

De woningbouw in Utrecht en Noord-Holland is wat betreft productie sterk aan het groeien. In de noordvleugel van de Randstad is de groei met 12% bijna twee keer sterker dan de landelijke productie. De totale landelijke productie in de woningbouw komt uit op € 26,6 miljard, het landsdeel Randstad Noord neemt daar bijna 30% van voor zijn rekening. De jaarlijkse productie van herstel en verbouw van woningen is in 2016 met meer dan 80% fors toegenomen

* Nieuwbouw, herstel en verbouw, onderhoud.

Aantal vergunningen woningbouw

Stabiele vergunningafgifte

Tussen januari en december 2016 zijn ruim 14.000 vergunningen verleend ten behoeve van de woningbouw. In dezelfde periode van 2015 zijn 15% vergunningen meer verleend. De maanden februari, maart en april van 2015 dragen sterk bij aan het hogere niveau. In het laatste kwartaal van 2016 zijn nagenoeg evenveel vergunningen verleend als het voorgaande kwartaal. Van een stijgende trend is in dit landsdeel niet zozeer sprake.

Woningbouwproductie per provincie

	Volume, € miljoen		
	2015	2016	2017
Utrecht	1.754	2.070	2.230
Noord-Holland	4.000	4.730	5.390
Totaal	5.753	6.800	7.620
Nederland	21.975	24.925	26.550

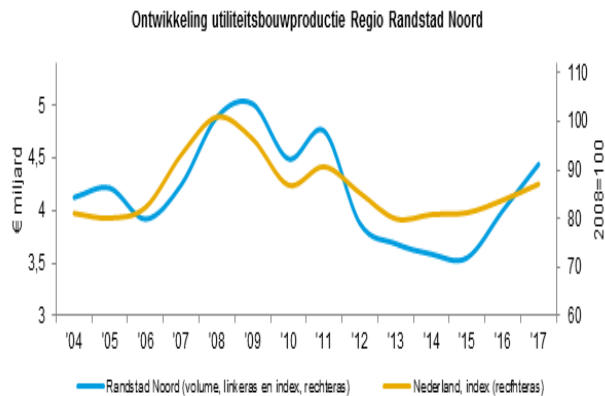
Bron: EIB

Sterke groei in beide provincies

In de provincie Noord-Holland neemt in 2017 de geraamde woningbouwproductie met 14% sterk toe. In Utrecht ligt de groei lager: het volume neemt toe met 7,5%. Beide provincies liggen sterk boven het landelijk gemiddelde van 6,5% groei. Het absolute productievolume ligt in Noord-Holland met € 5,4 miljard hoger dan de € 2,2 miljard in Utrecht.

Ontwikkeling utiliteitsbouwproductie

Herstel utiliteitsbouw houdt aan

De productie uit utiliteitsbouw* neemt in Randstad Noord fors toe. De groei van 11% in 2017 ligt ver boven het landelijk gemiddelde van 3,5%. Het groeiende productievolume in dit landsdeel zal uitkomen op bijna € 4,5 miljard (prijsniveau 2015), bijna een kwart van de totale utiliteitsbouwproductie in het land. In 2016 is de herstel en verbouwproductie in deze regio toegenomen met bijna een vijfde. Hiermee was de groei in dit landsdeel het grootst en ligt dus boven het landelijk gemiddelde.

* Nieuwbouw, herstel en verbouw, onderhoud.

M²-prijs vergunningen utiliteitsbouw

Jan '16 - dec '16	€	Jaarmutatie, %
Bedrijfsgebouwen	419	25,6
Kantoren	1.191	27,1
Winkels	378	-33,4
Agrarische gebouwen	113	-22
Scholen	856	-9,3
Overige gebouwen	785	-12,9

Bron: CBS, bewerking EIB

Uiteenlopende m²-prijzen

De bouwkosten per vierkante meter in Randstad Noord kennen grote verschillen. De vierkante meterprijs van bedrijfsgebouwen en kantoren neemt toe met ongeveer een kwart. De overige sectoren hebben daarentegen te maken met een lagere prijs dan in het voorgaande jaar. Opvallend zijn de winkelpanden waarvan de vierkante meterprijs met een derde is gedaald. Prijsveranderingen hebben vooral te maken met verschillen in kwaliteit en omvang van de projecten.

*Prijsniveau 2015

Utiliteitsbouwproductie per provincie

	Volume, € miljoen		
	2015	2016	2017
Utrecht	1.211	1.460	1.605
Noord-Holland	2.340	2.540	2.835
Totaal	3.551	4.000	4.440
Nederland	17.500	18.025	18.700

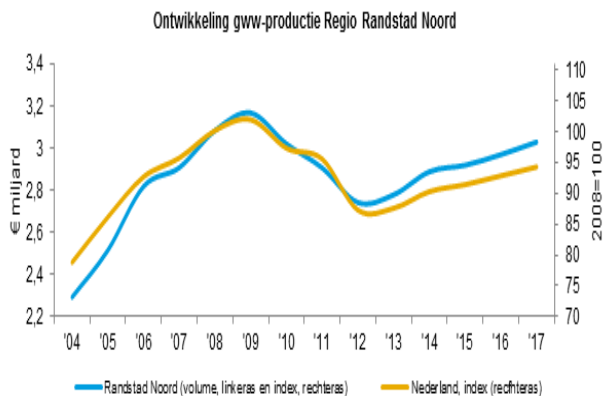
Bron: EIB

Noord-Holland sterkste groeier

Zowel in Noord-Holland als in Utrecht stijgt de productie afkomstig van utiliteitsbouw sterk. Met bijna 12% ligt de groei in Noord-Holland boven die van Utrecht (10%). Noord-Holland is met een productie van € 2,8 miljard verantwoordelijk voor bijna 64% van het productievolume in dit landsdeel. Het overige deel van de productie wordt ingevuld door Utrecht met € 1,6 miljard.

Ontwikkeling infraproductie

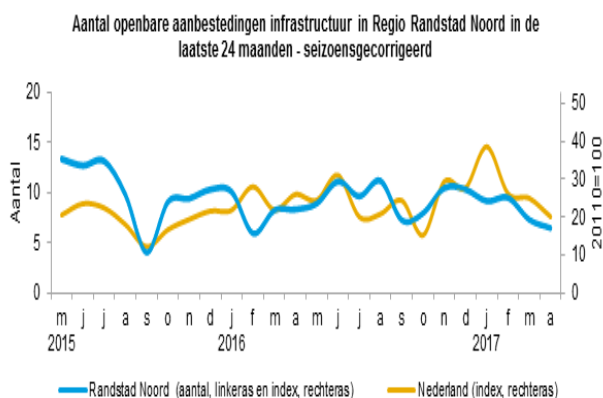

Bovengemiddelde groei infra

De gww-productie* kent een totaal volume van € 3 miljard in 2017. In vergelijking met vorig jaar is dit een toename van 2%. Hiermee treedt een versnelling van de groei op, in 2016 nam het volume nog met 1,5% toe. De regio Randstad Noord presteert op het gebied van de infra boven het nationale gemiddelde van 1,5% groei.

* Nieuwbouw en reconstructie, reparatie en onderhoud.

Openbare aanbestedingen

Stabiele trend aanbestedingen

Het aantal openbare aanbestedingen in de gww is in het eerste kwartaal van 2017 licht toegenomen ten opzichte van hetzelfde kwartaal van 2016. Op jaarbasis heeft in 2016 een dalende trend plaatsgevonden ten opzichte van 2015, het aantal vergunningen is met bijna een kwart afgenomen. Het aantal aanbestedingen kan per maand sterk fluctueren, waarbij de ontwikkeling in de regio niet sterk afwijkt van de landelijke.

Infraproductie per provincie

	Volume, € miljoen		
	2015	2016	2017
Utrecht	925	940	960
Noord-Holland	1.995	2.030	2.070
Totaal	2.920	2.970	3.030
Nederland	15.125	15.350	15.575

Bron: EIB

Regio presteert sterk

De noordvleugel van de Randstad neemt bijna 20% van de gehele gww-productie voor zijn rekening. De provincie Noord-Holland draagt hier het meeste aan bij met een productie van meer dan € 2 miljard. Met een productie van € 960 miljoen is de bijdrage van de provincie Utrecht kleiner. Utrecht heeft een aandeel van bijna een derde in de productie van dit landsdeel.